

Nr 352.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa ytterligare utgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42; given Stockholms slott den 5 december 1941.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj: Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter:

Med propositionen nr 305 till årets riksdag framlades förslag till vissa ändringar i gällande riksstat, sammanfattade å en tilläggsstat I till riksstaten. Vid propositionens utformande hade de av riksdagen godkända principerna för genomförande av ändringar i den fastställda statsregleringen varit vägledande.

De i propositionen anmälda ändringsförslagen gällde endast budgetens utgiftssida. De äskade nya anslagen avsågo till större delen att bereda täckning för utgifter, som bestritts å förskottsstaten, och avsågo i övrigt utgiftsbehov, som aktualiserats efter det att riksstaten fastställts och icke ansetts böra tillgodoses från förskottsanslag. Frågan om avskrivning av de i propositionen

äskade nya kapitalinvesteringarna lämnades tills vidare öppen. Förslag om erforderlig komplettering av tilläggsstaten torde nu i sedvanlig ordning böra föreläggas riksdagen.

Anslagsäskandena i propositionen nr 305 uppgingo sammanlagt för driftbudgetens del till 12.2 miljoner kronor och för kapitalbudgetens del till 30.4 miljoner kronor.

Under riksdagens lopp ha sedermera i ett flertal propositioner framlagts förslag om nya anslag. Tillsammans med de anslagsäskanden, i främsta rummet för avskrivning av nya kapitalinvesteringar, som nu torde böra anmälas för riksdagen, belöpa de under riksdagens lopp efter propositionen nr 305 föreslagna medelsanvisningarna å icke mindre än 115.2 miljoner kronor å driftbudgeten och 31.2 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Vid bifall till de i detta sammanhang och i övrigt under riksdagens höstsession framlagda anslagsäskandena skulle sålunda de sammanlagda utgifterna å tilläggsstat I för driftbudgetens del uppgå till 127.4 miljoner kronor och för kapitalbudgetens del till 61.6 miljoner kronor. Fördelningen av de i propositionen nr 305 och i senare propositioner gjorda anslagsäskandena på driftbudgetens olika utgiftstitlar framgår av följande översikt.

Huvudtitel	Proposition nr 305	Senare för- slag	Summa
A. Egentliga statsutgifter:	Kr.	Kr.	Kr.
III. Utrikesdepartementet	30,000	—	30,000
IV. Försvarsdepartementet	3,157,700	91,367,500	94,525,200
V. Socialdepartementet	6,497,000	1,640,000	8,137,000
VI. Kommunikationsdepartementet	65,000	100,000	165,000
VII. Finansdepartementet	15,000	373,000	388,000
IX. Jordbruksdepartementet	58,000	4,721,000	4,779,000
X. Handelsdepartementet	2,055,000	1,225,000	3,280,000
XI. Folkhushållningsdepartementet	365,000	—	365,000
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	—	15,748,500	15,748,500
	12,242,700	115,175,000	127,417,700

Till de sålunda redovisade anslagen komma vissa icke obetydliga utgiftsbelopp för av levnadskostnadernas stegring motiverade tillägg å folkpensioner och löner m. m., om vilka förslag framlagts i propositioner under hösten; kostnaderna för dessa belasta icke formellt tilläggsstaten på grund av att de bestridas genom överskridanden å tidigare beviljade förslagsanslag å riksdagen. Vidare bör erinras om att sådana utgifter å förskottsstaten, som avse en fortlöpande, av krisen betingad verksamhet av obestämd total omfattning, icke reglerats i detta sammanhang utan på samma sätt som skett under de närmast föregående budgetåren ansetts böra bli föremål för en kollektiv reglering vid budgetårets slut. De oreglerade förskottsutgifterna avse i främsta rummet de löpande militära beredskapsutgifterna.

Å tilläggsstaten har tidigare icke upptagits någon inkomstsida. Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen under hösten beslutat en höjning av tobaksskatten, åsyftande en inkomstökning av omkring 20 miljoner kronor. Den uppräknig av inkomstiteln, som på grund härav kunde varit motiverad, torde lämpligen kunna anstå till närmare budgetårets slut, då den statsfinansiella effekten av skattehöjningen bättre kan bedömas.

Driftbudgeten å riksstaten för budgetåret 1941/42, sådan denna fastställdes av riksdagen i juni detta år, slutade på en utgiftssumma av 2,166.5 miljoner kronor och en inkomstsumma av 2,080.0 miljoner kronor. Den utmynnade sålunda i ett underskott på 86.5 miljoner kronor. Om härtill lägges summan av de äskade anslagen å driftbudgeten av tilläggsstat I, 127.4 miljoner kronor, kommer riksstaten med däri under riksdagens höstsession föreslagna ändringar att utvisa ett underskott på i runt tal 200 miljoner kronor. Med hänsyn till de tillsvidare oreglerade förskottsutgifterna har denna siffra dock endast formell betydelse; beträffande storleksordningen av det belopp, varmed de faktiska utgifterna kunna antagas komma att överstiga budgetens inkomster, må hänvisas till de i propositionen nr 293 till årets riksdag framlagda beräkningarna, som synas äga fortsatt giltighet.

De anslagsäskanden, som i förevarande sammanhang böra föreläggas riksdagen, avse såsom förut berörts i främsta rummet avskrivningar, påkallade av beslutade eller äskade investeringar å tilläggsstat I. Till större delen gälla dessa investeringar försvarsväsendets fastighetsfond. Härutöver torde under femte och nionde huvudtitlarna böra framläggas förslag om vissa ytterligare medelsanvisningar, vilka ansetts icke kunna anstå till nästa års riksdag.

Frågavarande anslagsäskanden ha tidigare denna dag anmälts. Utdrag av statsrådsprotokollet angående de beslut om förslag till riksdagen, vilka Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande departementschefer fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bil 1—3*).

En sammanställning av samtliga till tilläggsstat I hänförliga anslag, som *utöver* de i proposition nr 305 föreslagna anslagen av riksdagen anvisats eller i denna eller tidigare propositioner äskats under höstsessionen, torde få fogas vid protokollet såsom *bihang*.

Med återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t på hemställan av vederbörande departementschefer enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—3*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

Bilaga 1.

Egentliga statsutgifter.

Femte huvudtiteln.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 samt anför därvid följande.

B. Sociala verk och inrättningar.

[1.] **Yrkesinspektionen: Avlöningar.** I skrivelse den 4 juli 1941 har svenska metallindustriarbetarförbundet gjort framställning om förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter för tillsyn av arbetsplatser, där risk för gengasförgiftning föreligger. Förbundet har bland annat framhållit följande:

Förbundets medlemmar vore i stor utsträckning utsatta för dylik risk såväl i garage och motorfordonsverkstäder som vid företag, vilka använde stationära generatorer för sin drift. De av statens bränslekommission och riks-försäkringsanstalten utfärdade anvisningarna efterföljdes icke i den utsträckning som vore nödvändig för att erforderlig säkerhet mot förgiftningsfaran skulle förefinnas. Det syntes förbundet ytterst angeläget, att de givna anvisningarna noggrant efterlevdes. För den skull borde en effektiv inspektion verkställas av skyddsanordningarna i ifrågavarande lokaler. Yrkesinspektionens befattningshavare torde dock icke med den arbetsbörda som åvilade dem, kunna utan åsidosättande av annan sin tjänst medhinna denna arbetsuppgift, varför det syntes förbundet vara en tvingande nödvändighet att särskilda inspektörer tillsattes för sådant ändamål.

Svenska transportarbetarförbundet har sedermera hemställt om bifall till framställningen.

Riksförsäkringsanstalten har den 2 oktober 1941 avgivit utlåtande över framställningen och tillika överlämnat infortrade yttranden från samtliga yrkesinspektörer. Anstalten har däri till en början erinrat om ett av ämbetsverket den 17 juni 1941 framlagt förslag till kungörelse angående införande och uppställning m. m. av gengasdrivna motorfordon och motorredskap i vissa lokaler. Som motivering till detta förslag, som även innefattade straffbestämmelser för överträdelse av författningens föreskrifter, hade anstalten anfört, att de av bränslekommissionen och anstalten utfärdade anvisningarna i ämnet otvivelaktigt i hög grad bidragit till att förebygga uppkomsten av olycksfall och yrkessjukdom vid gengasdrift av motorfordon och motorredskap men att det alltjämt kunde konstateras, att det i alltför stor utsträckning förekomme, att erforderliga säkerhetsåtgärder åsidosattes. Det måste med hänsyn därtill anses angeläget, att en förändring i berörda hänseende komme till stånd.

Anstalten har härefter anfört:

Därest den föreslagna författningen utfärdades, komme därmed det önskemål, varåt metallindustriarbetarförbundet givit uttryck, att i viss mån tillgodoses. För att författningen skulle få åsyftad verkan krävdes emellertid, att dess tillämpning gjordes till föremål för en effektiv tillsyn. En sådan kunde dock icke, såsom anstalten även framhållit i sin framställning den 17 juni 1941, åstadkommas med yrkesinspektionens nuvarande arbetskrafter utan eftersättande åtminstone under en tid framåt av andra inspektionen åvilande arbetsuppgifter.

Författningsförslaget hade avseende på lokaler, vari gengasdrivna fordon eller redskap infördes. Men även lokaler, vari stationära gasgeneratorer vore uppställda, samt handhavandet av sådana generatorer vore i behov av en mera ingående tillsyn än ditills i regel kunnat åstadkommas. Under senare tid hade stationära gasgeneratorer vunnit användning inom industrien i alltmera växande omfattning.

En tillfredsställande inspektionsverksamhet med avseende på arbetsstäl- len i allmänhet, där risk för gengasförgiftning förefunnes, krävde, under förutsättning att den skulle bedrivas utan eftersättande i större omfattning av annan inspektionsverksamhet, en betydande tillfällig förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter. En sådan förstärkning borde avse den ingenjörs- utbildade personalen.

Det syntes anstalten påkallat, att inalles nio extra tjänstemän med ingenjörsutbildning (extra distriktsingenjörer) snarast möjligt och under en tid av minst ett år framåt anställdes inom yrkesinspektionen. Avlöning till de nya befattningshavarna torde ej böra utgå enligt lägre lönegrad än den 21:a i den för extra tjänstemän fastställda löneplanen. Av de nya befattningshavarna borde en placeras till tjänstgöring i vart och ett av första och andra distriktet (stationsort Stockholm), tredje distriktet (stationsort Linköping), femte distriktet (stationsort Malmö), sjätte distriktet (stationsort Göteborg), åttonde distriktet (stationsort Karlstad) samt nionde distriktet (stationsort Gävle). Vad anginge fjärde och sjunde distriktet torde det räcka med en tjänsteman, som vore gemensam för båda distriktet (lämplig stationsort Borås), likaså beträffande tionde och elfte distriktet (stationsort Umeå). Med denna placering av befattningshavarna skulle avlöningskostnaderna för ett år enligt nu gällande bestämmelser uppgå till 66,510 kronor, fördelade på löner med 54,006 kro-

nor, rörligt tillägg 8,096 kronor, kristillägg 4,318 kronor och kallortstillägg 90 kronor.

Därest nio inspekterande befattningshavare nyanställdes, måste vidgad möjlighet beredas att använda tillfällig skrivhjälp. För detta ändamål finge beräknas ett belopp av 4,000 kronor.

Statskontoret, som yttrat sig i ärendet den 22 oktober 1941, har till en början framhållit, att yrkesinspektörerna i ett par distrikt i yttrandena till riksförsäkringsanstalten icke ansett förstärkning av inspektionens arbetskrafter för ifrågavarande ändamål erforderlig inom sina distrikt och bl. a. som motivering anfört åtskilliga bärande allmänna synpunkter rörande möjligheten att nedbringa antalet olycksfall på grund av gengasförgiftning, till vilka synpunkter statskontoret kunde ansluta sig. Redan med hänsyn härtill ställde sig ämbetsverket synnerligen tveksamt gentemot riksförsäkringsanstaltens förslag.

Vidare har statskontoret fäst uppmärksamheten på att såväl anstalten som yrkesinspektörerna utgått från att bestämmelser till skydd mot skada från gengasdrivna motorfordon och redskap skulle komma att utfärdas i enlighet med ett av anstalten i framställning till Kungl. Maj:t den 17 juni 1941 framlagt förslag till kungörelse i ämnet. I den författning, som sedermera av Kungl. Maj:t utfärdats (S. F. S. 776/1941), hade emellertid enligt 1 § 2 stycket från författningens tillämplighet undantagits de fall, då arbete i ifrågavarande lokaler allenast bestode i tjänstgöring såsom förare av gengasdrivet fordon eller redskap, varigenom antalet lokaler, som skulle bli föremål för tillsyn, avsevärt minskats.

Efter att slutligen ha erinrat om Kungl. Maj:ts uppdrag den 3 oktober 1941 åt statens trafikkommission att skyndsamt verkställa undersökning rörande reglering av motorfordonstrafiken, vilken utredning kunde leda till en skärpning av restriktionerna för motorfordonstrafiken, har statskontoret med åberopande av anförda skäl och att yrkesinspektionens personal genom beslut av riksdagen så sent som år 1938 betydligt utökats, avstyrkt förslaget om personalförstärkning för ifrågavarande ändamål.

Med anledning av vad statskontoret sålunda anfört har riksförsäkringsanstalten den 11 november 1941 avgivit förnyat utlåtande. Anstalten har däri anfört bland annat följande.

Alldeles oavsett vilken uppfattning statskontoret och de av ämbetsverket åberopade yrkesinspektörerna hade beträffande föreliggande risker, måste riksförsäkringsanstalten och yrkesinspektionen beakta, att den nyligen utfärdade kungörelsen i ämnet (776/1941) föreskreve, att yrkesinspektör skulle ha godkänt vissa i kungörelsen angivna ventilations- och utsugningsanordningar för att gengasdrivet fordon eller redskap skulle få förvaras i arbetslokal, varå kungörelsen hade avseende, samt för att gasgenerator skulle få tändas eller gengasdriven motor startas eller köras i tomgång därstädes.

I vad mån det av anstalten beräknade antalet lokaler, som skulle bli föremål för tillsyn, avsevärt minskats genom den ändring, som gjorts i anstaltens författningsförslag, vore ganska vanskligt att bedöma. Vad anginge små garage torde man ha att räkna med att innehavarna av dessa, även om garagen fölle inom kungörelsens tillämpningsområde, av ekono-

miska skäl i stor utsträckning underlåte att anskaffa de relativt dyrbara anordningar, som erfordrades för att fordon, vars gengasverk icke vore släckt och utluftat, skulle få förvaras i garaget. I den mån detta bleve förhållandet, komme tydligen dessa garage icke att bereda yrkesinspektionen ökat arbete.

Beträffande större garage låte det tänka sig, att en del innehavare av sådana i syfte att undkomma tillämpningen av kungörelsens bestämmelser avskedade sina garagevakter — en dylik tendens hade redan visat sig i Stockholm. Det borde emellertid beaktas, att kungörelsen givetvis icke satte arbetarskyddslagen ur kraft på ifrågavarande område. Med hänsyn till det allmänna stadgandet i 3 § samt bestämmelserna i 5 § c) och d) nämnda lag måste yrkesinspektionen ägna särskild tillsyn åt arbetslokal, vari gengas kunde antagas spridas i en för arbetarnas hälsa skadlig mängd, även om i lokalen allenast utfördes sådant arbete, som avsåges i förberörda undantagsbestämmelse. Resultatet bleve i förevarande fall sannolikt endast det, att det komme att bli förenat med mera omgång och besvär att få nödiga säkerhetsföreskrifter genomförda.

Med anledning av statskontorets påpekande rörande den ifrågasatta skärpningen av restriktionerna för motorfordonstrafiken ville anstalten understryka, att dess hemställan avsåge en tillfällig förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter under ett år och att omförmälda kungörelse trätt i kraft den 1 november 1941. Resultatet av den återopade utredningen om motorfordonstrafiken, som beslutats av Kungl. Maj:t den 3 oktober 1941, torde väl knappast komma att inverka på det föreliggande tillsynsbehovet beträffande nu förefintliga gengasdrivna fordon och redskap. Den föreslagna förstärkningen av arbetskrafterna vore vidare avsedd jämväl för tillgodoseende av kravet på ökad inspektion av stationära genganläggningar. Sådana anläggningar ökade alltjämt i antal och några restriktioner rörande dem hade, såvitt för anstalten vore bekant, icke ifrågasatts.

På grund av vad sålunda anförts har riksförsäkringsanstalten ansett sig böra vidhålla den ståndpunkt anstalten intagit i sitt tidigare utlåtande i ärendet. Anstalten framhåller emellertid, att även en mindre omfattande, tillfällig förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter vore av värde, samt anför härom:

Om en mera avsevärd inskränkning i anstaltens förslag ansåges böra ske, skulle en sådan kunna åvägabringas genom att fjärde och tionde yrkesinspektionsdistrikten lämnades helt utanför personalförstärkningen samt att respektive andra och tredje, sjunde och åttonde ävensom nionde och elfte distrikten tillgodosåges genom en för de båda distrikten gemensam befattningshavare stationerad i respektive Stockholm, Karlstad och Gävle. Första, femte och sjätte distrikten (stationsort respektive Stockholm, Malmö och Göteborg) skulle fortfarande erhålla var sin tjänsteman. Med denna beskärning skulle antalet nya befattningshavare nedbringas till sex och avlöningskostnaderna för dem komma att uppgå till 44,820 kronor, fördelade på löner med 36,440 kronor, rörligt tillägg 5,465 kronor och kristillägg 2,915 kronor. Kostnaderna för tillfällig skrivhjälp skulle minska till 2,800 kronor.

Förändringar beträffande placering och tjänstgöringsområden för de nya befattningshavarna kunde komma att visa sig erforderliga. Med hänsyn därtill borde stationsorter och tjänstgöringsområden icke fastställas på förhand utan borde det få ankomma på riksförsäkringsanstalten att besluta därom efter omständigheterna.

Den av riksförsäkringsanstalten i ärendet förebragta utredningen har över-
tygat mig om att en tillfällig förstärkning av yrkesinspektionens arbetskrafter måste äga rum, därest inspektionens tillsyn över arbetsställen, där risk för gengasförgiftning föreligger, skall bliva någorlunda effektiv. Av sparsamhetsskäl kan jag dock icke förorda, att förstärkningen får den omfattning, som anstalten i första hand förordat. I stället tillstyrker jag det av anstalten framlagda alternativa förslaget om en mindre förstärkning av yrkesinspektionen. Jag räknar alltså med att inspektionens arbetskrafter under ett års tid böra förstärkas med sex ingenjörutbildade befattningshavare placerade i lönegraden Ex 21 samt att dessutom under denna tid ett mindre belopp bör stå till förfogande för härav föranledda utgifter för tillfällig skrivhjälp.

Departements-
chefen.

De kostnader, som vid ett bifall till detta förslag skulle uppkomma, torde kunna beräknas i enlighet med anstaltens kalkyler. Av kostnaderna böra utgifterna för löner och för tillfällig skrivhjälp — sammanlagt för ett år beräknade till 39,240 kronor — bestridas från den i yrkesinspektionens avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Utgifterna för rörligt tillägg böra gäldas från den i samma stat upptagna anslagsposten till dylika tillägg samt utgifterna för kristillägg från femte huvudtitelns anslag till kristillägg. Ungefär hälften av kostnaderna kunna beräknas falla på budgetåret 1941/42. Med hänsyn härtill torde riksdagens medgivande till överskridande av den för löpande budgetår anvisade anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med ett belopp av högst 20,000 kronor böra inhämtas.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för yrkesinspektionen upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1941/42 överskridas med högst 20,000 kronor.

[2.] **81. Ekonomibyggnader vid Sundbo yrkeshem, reservationsanslag.** I skrivelse den 29 oktober 1941 har *socialstyrelsen* — med överlämnande av en av preliminär kostnadsberäkning och ritningar åtföljd framställning den 20 oktober 1941 från styrelsen för statens yrkeshem Sundbo — hemställt, att medel måtte ställas till styrelsens för yrkeshemmet förfogande för återuppbyggande av hemmets ekonomilokaler, vilka förstörts genom brand.

I framställningen av *yrkeshemmets styrelse* anmäles till en början, att hemmets ekonomibyggnader, utgörande ladugård, stall, svinhus, magasin och loge samt redskapsskjul, nedbrunno den 31 augusti 1941. Endast en mindre uthuslänga samt yttermurarna till ladugården kunde räddas undan elden. Vissa förberedelser vidtogos omedelbart för uppförande av nya ekonomibyggnader. Sålunda hade plats för nya ekonomibyggnader utsetts, ritningar utförts och kostnadsförslag uppgjorts. Kostnadsförslaget, vilket slutade å en summa av 90,000 kronor, upptog följande poster:

Grävnings-, gjutnings- och snickeriarbeten enl. anbud	kronor	73,500
Djupborrning och vattenledningar	»	2,000
Elektrisk installation jämte elektrisk motor	»	3,000
Hiss för foder	»	1,500
Gödselbrunn och avloppsledningar	»	400
Mjölkmaskiner jämte installation	»	3,000
Hönshus, fristående	»	3,000
Vagnslider, fristående	»	2,000
Diverse utgifter	»	1,600
Summa kronor		90,000.

Yrkeshemmets styrelse hemställer i anslutning härtill, att ett belopp av 90,000 kronor måtte ställas till hemmets förfogande för uppförande av nya ekonomibygnader.

Socialstyrelsen yttrar i sin framställning:

I Kungl. Maj:ts stadga för skyddshemmen angives, att i yrkeshem skall meddelas såväl teoretisk som praktisk yrkesutbildning bland annat i jordbruk och ladugårdsskötsel. Dessa yrkesgrenar ha visat sig vara av stor betydelse i fostrings- och utbildningsarbetet vid hemmen. Ett icke obetydligt antal elever kunna av olika skäl icke tillgodogöra sig undervisningen i de verkstadsmässiga yrkena. Dessutom finnas alltid elever, som på grund av uppväxt- och hemförhållanden äro knutna till jordbruksnäringen. För båda dessa kategorier är utbildningen i jordbruk och ladugårdsskötsel av oskattbart värde.

Sundbo yrkeshem har omkring 55 elever. Av dessa undervisas i allmänhet 10—15 elever i jordbruk och ladugårdsskötsel. Den odlade arealen vid hemmet utgör 35 hektar. Dessutom finnas 15 hektar ängs- och betesmark samt 200 hektar skogsmark. Vid hemmet finnas anställda en rättare och en ladugårdsförman för skötsel av jordbruket och undervisningen av eleverna i hithörande ämnen.

Jordbruksdriften vid Sundbo liksom vid de övriga skyddshemmen tjänar även andra ändamål än undervisningen. Sålunda medför den vissa ekonomiska fördelar, då hemmets hushåll, uppgående till cirka 70 personer, förses med erforderliga lantbruksprodukter. Alla transporter, underhåll av vägar m. m. sker medelst jordbrukets arbetskraft.

Av det anförda torde framgå, att hemmet icke utan mycket stora svårigheter skulle kunna drivas utan jordbruk.

Genom branden, då yrkeshemmets samtliga ekonomibygnader förstördes, har emellertid denna del av verksamheten kommit att lida svårt avbräck. Samtliga djur räddades och äro för närvarande tillfälligt inkvarterade i gårdar i bygden. Då särskilt nötkreatursbesättningen har ett ej obetydligt avelsvärde, äro skyndsamma åtgärder av nöden, om den skall kunna behållas av hemmet. Även för tillvaratagandet av nästkommande års gröda är det av vikt, att arbetena med nybyggnad av ekonomilokaler igångsättas snarast.

Under åberopande härav anhåller *socialstyrelsen*, att Kungl. Maj:t måtte föreslå innevarande års riksdag att ställa medel till förfogande för yrkeshemmets styrelse i och för återuppbyggande av de nedbrunna ekonomibygnaderna vid hemmet.

Byggnadsstyrelsen har i infortrat yttrande förklarat sig icke hava något att erinra i ärendet.

Det är uppenbarligen för uppehållandet av verksamheten å yrkeshemmet Sundbo av största vikt, att hemmet snarast erhåller nya ekonomibyggnader i stället för de nyligen nedbrunna. Mot det föreliggande förslaget, enligt vilket uppförandet av nybyggnader och därmed sammanhörande arbeten ävensom viss maskinanskaffning beräknats draga en kostnad av 90,000 kronor, har någon erinran icke framställts. Då ej heller från min sida föreligger anledning till erinran mot förslaget, tillstyrker jag, att för ändamålet ett reservationsanslag å 90,000 kronor anvisas å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42.

*Departements-
chefen.*

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ekonomibyggnader vid Sundbo yrkeshem* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 90,000.

F. Civila luftskyddet.

[3.] **7 a. Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition, förslagsanslag.** Enligt 3 § 1 mom. lagen den 31 mars 1938 (nr 90) om förfoganderätt för luftskyddets behov äger länsstyrelse, då det prövas nödvändigt för luftskyddsändamål, taga i anspråk markområden, byggnader, utrymmen, transportmedel, utrustningspersedlar, materialier och annan egendom, som tillhör eller innehaves av enskilda. Enligt 4 § 1 mom. samma lag är ägare eller innehavare av anläggning, inrättning, fastighet eller annan egendom, för vilken luftskyddsplan uppgjorts eller luftskydd eljest erfordras, pliktig att tåla eller vidtaga de åtgärder med avseende å egendomen ävensom dess inredning och utrustning, som av länsstyrelsen prövas erforderliga för luftskyddets genomförande. För åtgärd, som avses i 3 § 1 mom. eller 4 § 1 mom. är ägare eller innehavare av egendom, som beröres av åtgärden, berättigad till ersättning av kronan med belopp, vars storlek bestämmes enligt vissa angivna grunder (5 § 1 mom). Ersättning utgår dock icke till kommun för materiel, som inom luftskyddsområde, vartill kommunen hör, tages i anspråk för ordnings- eller vakttjänst, brandtjänst, indikerings-, sanerings- eller röjningstjänst, reparationstjänst, sjukvårdstjänst eller annan luftskyddstjänst, ej heller för mistad avkastning eller nytta av annan kommunen tillhörig egendom, som tages i anspråk med nyttjanderätt (5 § 2 mom.). Anspråk på ersättning för åtgärd, som avses i 3 § 1 mom. eller 4 § 1 mom., skall prövas i den ordning, som är stadgad beträffande rekvisition för krigsmaktens behov (6 §). Länsstyrelses befogenheter att taga egendom i anspråk kunna av länsstyrelsen överlåtas å luftskyddschef (14 §). Ersättning för egendom, som rekvirerats för luftskyddets behov, skall enligt beslut av Kungl. Maj:t gäldas från det å förskottsstat för försvarsväsendet under sjunde huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m.

Länsstyrelse och luftskyddschef hava, förutom nu nämnda möjligheter till förfogande över egendom, i vissa fall möjlighet att anskaffa egendom för luftskyddets behov jämväl genom att taga i anspråk de skyldigheter till medverkan vid luftskyddet, som enligt gällande luftskyddslag åvila kommun. Beträffande omfattningen av dessa skyldigheter torde få hänvisas till 10 och 11 §§ luftskyddslagen den 11 juni 1937 (nr 504) i dess lydelse enligt lagarna den 22 juni 1939 (nr 298) och den 23 februari 1940 (nr 81).

Till bestridande av kostnaderna för i anspråk tagen egendom, som ej är avsedd för sådant luftskyddsändamål, som kommunen enligt luftskyddslagen har att tillgodose, finnas inga medel anvisade, i den mån rekvisitionsförfarande icke använts. Detta har medfört olägenheter i två skilda avseenden.

Det kan vara ekonomiskt mindre fördelaktigt och dessutom opraktiskt att i alla lägen anlita rekvisitionsförfarandet. I den utredning rörande revision av luftskyddslagstiftningen, som luftskyddsinspektionen i samråd med särskilda sakkunniga avgav den 13 februari 1941, har denna fråga uppmärksamrats. Utredningen har härom anfört:

Utredningen vill i detta sammanhang påpeka, att luftskyddsmyndigheterna hittills i många fall nödgats anlita förfoganderätten även för anskaffande av varor, vilka i stället kunnat inköpas i fria marknaden till gängse detaljhandelspriser. Anledningen härtill har varit den, att ersättning av statsmedel icke utgått i annat fall än om anskaffandet skett med tillämpning av förfogandebestämmelserna. Det är uppenbart, att denna anordning i dylika fall är både oekonomisk och tidsödande. Det vore därför enligt utredningens mening önskvärt, att statsverket ställde medel till länsstyrelsernas förfogande för att efter prövning användas till gäldande av kostnader av den art, att förfoganderätten av praktiska skäl icke bör tagas i anspråk; givetvis bör därmed icke någon avlastning ske från kommunerna av sådana förpliktelser, vilka åvila dem.

Vidare finnas fall, då rekvisitionsförfarandet icke kan tillämpas för ianspråktagande av erforderlig egendom, nämligen då egendomen tillhör staten. Det är sålunda exempelvis icke möjligt att gentemot telegrafverket anlita rekvisitionsförfarande beträffande telefonanläggningar inom luftskyddet, ej heller gentemot annan statlig myndighet i fråga om statens fastigheter eller delar därav. Till gäldande av ersättning för upplåten dylik egendom, i den mån sådan ersättning prövas böra utgå, stå icke heller några medel till förfogande.

På Kungl. Maj:ts prövning är för närvarande beroende ett flertal ansökningar om ersättning för egendom, som utan rekvisitionsförfarande anskaffats för luftskyddets behov. Kostnaderna ha förskotterats av vederbörande länsstyrelse, luftskyddschef eller kommun, och dessa ha nu hemställt om ersättning för förskotten.

I samtliga ärendena ha yttranden inhämtats av *statskontoret*, som därvid framhållit såsom sin uppfattning, att den omständigheten, att i en del fall rekvisitionsförfarande icke tillämpats beträffande anskaffad materiel, icke i och för sig borde utesluta den, som under rådande luftskyddstillstånd förskotterat anskaffningskostnaderna, från rätt till ersättning av statsmedel härför, under förutsättning att dessa kostnader icke jämlikt gällande föreskrifter skulle stanna å kommunen.

Av det anförda torde framgå, att — ehuru anskaffande för luftskyddets be-*Departements-*
 hov av egendom för ändamål, som vederbörande kommun icke är pliktig till-*chefen.*
 godose, såsom regel bör ske med anlitande av rekvisitionsförfarande — nämnda
 anskaffningssätt i vissa undantagsfall antingen icke kan eller av praktiska
 skäl icke lämpligen bör anlitas. Möjlighet bör därför öppnas att för sådana
 fall ändock lämna ersättning av statsmedel. Givetvis bör sådan ersättning
 icke utgå, då kommun eller enskild har att svara för de kostnader varom är
 fråga. Med hänsyn till vikten av att denna avgränsning iakttages vid ärendenas
 bedömande, torde — i varje fall intill dess hithörande spörsmål komma under
 omprövning i samband med slutförandet av den nu pågående utredningen om
 revision av luftskyddslagstiftningen — frågan huruvida ersättning av stats-
 medel bör utgå eller ej böra i varje särskilt fall prövas av Kungl. Maj:t.

Ett särskilt anslag torde för ändamålet böra äskas av riksdagen å tilläggs-
 stat I till riksstaten för innevarande budgetår. Då storleken av det anslag, som
 intill budgetårets slut må erfordras för ändamålet, icke låter sig beräkna, bör
 anslaget givas formen av förslagsanslag och kan lämpligen med viss avrund-
 ning upptagas till belopp motsvarande vad som på grund av de nu föreliggande
 ansökningarna enligt preliminär granskning kan beräknas komma att utgå.
 I enlighet härmed föreslås, att anslaget upptages till 300,000 kronor. Anslaget
 bör anvisas under rubriken Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan
 ordning än genom rekvisition.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
 föreslå riksdagen

att till *Civilt luftskydd: Övertagande av egendom i annan*
ordning än genom rekvisition å tilläggsstat I till riksstaten för
 budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag*
 av kronor 300,000.

[4.] 17. **Förberedande åtgärder för samordnande av hemortsförsvaret, förslagsanslag.** Sedan jag den 20 juni 1941 med stöd av Kungl. Maj:ts be-
 myndigande samma dag tillkallat särskilda sakkunniga¹ för fortsatt utred-
 ning av frågan om, bland annat, samordning av hemortsförsvarets olika gren-
 ar, hava de sakkunniga — vilka antagit benämningen 1941 års hemorts-
 försvarssakkunniga — med skrivelse den 2 augusti 1941 till mig överlämnat
 en promemoria med förslag till vissa bestämmelser rörande samordning av
 hemortsförsvaret.

Över de sakkunnigas förslag hava yttranden infordrats från överbefälha-
 varen över rikets försvarskrafter, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vatten-
 fallsstyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, statens arbetsmarknads-

¹ De sakkunniga äro expeditionschefen Å. Natt och Dag, ordförande, samt majorerna B. F. Bengtsson och K. I. Göthberg, kommunalborgmästaren H. Hjelmberg, polsintendenten A. Zetter-
 quist, statskommisariern B. E. Johnsson, majoren H. W. Lange, e. o. assessorn i Svea hovrätt
 E. Hedfeldt samt sekreteraren F. Thunborg.

kommission, statens utrymningskommission, luftskyddsinspektionen, överståthållarämbetet och samtliga länsstyrelser, varjämte riksluftskyddsförbundet och centralkommittén för det frivilliga försvarsväsendet beretts tillfälle yttra sig över förslaget.

Yttranden hava inkommit från samtliga förenämnda myndigheter och sammanslutningar med undantag av länsstyrelsen i Gotlands län.

De s a k k u n n i g a hava i sin promemoria framhållit, att en intim samverkan i operativt hänseende inom hemortsförsvaret vore ofrånkomlig, där est hemortsförsvaret skulle kunna fylla sin uppgift. Detta gällde såväl samverkan inom det civila hemortsförsvaret — omfattande under civil myndighets ledning stående organisationer för luftskydd, skogsbrandskydd med flera ändamål — som samverkan mellan å ena sidan det militära hemortsförsvaret — omfattande försvarsområdesbefälhavarna underställda militära förband — och å andra sidan det civila hemortsförsvaret. Enligt de sakkunnigas mening vore en sådan samverkan i krig icke möjlig utan enhetlighet i ledningen. Hur än denna ledning framdeles kunde komma att utformas, erfordrades emellertid, för att samverkan skulle bliva ändamålsenlig och effektiv, att redan i fredstid ett betydande förberedelse- och planläggningsarbete fullgjorts. Detta arbete borde, utan avvaktan å lösningen av samordningsproblemet i dess helhet, omedelbart igångsättas.

De sakkunniga hava föreslagit, att för arbetets utförande skulle vid länsstyrelserna tillfälligt anställas särskilda tjänstemän, i regel en för varje försvarsområde. Ersättning till dessa tjänstemän skulle av statsmedel utgå dels i form av gottgörelse för mistade avlöningsförmåner, dels ock — utöver nämnda gottgörelse — i form av ett månatligt arvode å 160 kronor. Till dem, som vore bosatta å annan ort än stationeringsorten, borde dessutom under tjänstgöring å sistnämnda ort utgå tjänstgöringstraktamente med 9 kronor 50 öre för dygn, om vederbörande vore familjeförsörjare, och med 6 kronor 40 öre för dygn i annat fall. Dessa traktamentsbelopp äro desamma, som enligt tilläggsbestämmelserna till det civila avlöningsreglementet gälla för befattningshavare i lönegraderna A 24—28 från och med 16:e dygnet. Under resor i tjänsten borde resekostnads- och traktamentsersättning utgå enligt allmänna resereglementets rese- och traktamentsklass II C.

Kostnaderna för innevarande budgetår hava av de sakkunniga, som utgått från att tjänsterna skulle komma att tillsättas från och med den 1 september 1941, beräknats till omkring 400,000 kronor.

I de avgivna remissvaren har förslaget att redan nu igångsätta ifrågavarande förberedelse- och planläggningsarbete i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Däremot hava vissa invändningar framställts mot de föreslagna formerna för arbetets utförande, och i en del yttranden hava framförts önskemål om förmånligare ersättningar åt dem, som skulle utföra arbetet.

På grundval av de sakkunnigas förslag och däröver avgivna yttranden har inom socialdepartementet upprättats en promemoria med förslag till

vissa åtgärder för att möjliggöra samverkan mellan olika grenar och enheter av hemortsförsvaret. Enligt denna promemoria borde Kungl. Maj:t uppdraga åt erforderligt antal personer att, envar inom visst område, verkställa förenämnda förberedelse- och planlägningsarbete. I regel borde dessa områden utgöras av länen. Föreläge särskilda skäl därtill, borde undantag dock kunna göras från denna regel.

Såsom de sakkunniga föreslagit, torde det av dem förordade förberedelse- och planlägningsarbetet för att möjliggöra samverkan inom hemortsförsvaret med det snaraste böra igångsättas. Då jag funnit nyssnämnda departementspromemoria kunna läggas till grund för vidare åtgöranden i ärendet, har jag anmodat samtliga länsstyrelser att till socialdepartementet inkomma med förslag å, bland annat, dels de områden, för vilka särskilda personer böra förordnas, dels ock för uppdraget lämpliga personer. Sådana förslag hava numera ock inkommit. *Departementschefen.*

Ersättning till de personer, som kunna komma att förordnas, torde böra utgå enligt de grunder, som föreslagits av de sakkunniga, dock torde, med hänsyn till det kvalificerade arbete, varom fråga är, det månatliga arvodet böra bestämmas till högst 200 kronor.

De härav föranledda kostnaderna torde för innevarande budgetår kunna beräknas till 250,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande åtgärder för samordnande av hemortsförsvaret* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 250,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bertha Klemedtson.

Bilaga 2.

Egentliga statsutgifter.**Nionde huvudtiteln.**

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december 1941.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

T. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Bergquist, anmäler här- efter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 och anför därvid följande.

G. Lanthushållning i allmänhet.

[1.] **11. Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk linodling.** För detta ändamål är å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett obetecknat anslag av 12,000 kronor. Beloppet är avsett att användas till arvode samt resekostnads- och traktamentsersättning åt en tekniskt utbildad konsulent hos statens linnämnd. Genom beslut den 9 maj 1941 ställde Kungl. Maj:t anslaget till lantbruksstyrelsens förfogande att av styrelsen disponeras i enlighet med föreskrifter, som Kungl. Maj:t efter förslag av statens linnämnd framdeles ville meddela.

I en av statens livsmedelskommission med utlåtande den 20 juni 1941 överlämnad framställning har *statens linnämnd* anfört bland annat följande.

Under tiden intill utgången av budgetåret 1940/41 hade linnämnden anlitat förste byråingenjören i riksförsäkringsanstalten N. Zetterman såsom teknisk konsulent. Även under hela budgetåret 1941/42 hade linnämnden behov av Zettermans biträde. För uppdragets fullgörande borde Zetterman erhålla samma löneförmåner som hittills eller 15,000 kronor för år räknat. Kostnaderna för resekostnads- och traktamentsersättning hade beräknats skola för samma tid uppgå till 4,000 kronor. Förutom Zetterman erfordrades ytterligare ett tekniskt biträde, nämligen i linodlingsteknik. Kostnaderna

för detta biträde beräknades till 4,000 kronor. För täckande av ifrågavarande kostnader erfordrades således sammanlagt 23,000 kronor. Under erinran att å det för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget endast funnes tillgängligt ett belopp av 12,000 kronor hemställde linnämnden, att Kungl. Maj:t måtte dels medgiva nämnden att för sagda budgetår anlita personal i den omfattning nämnden angivit, dels ock ställa ett ytterligare belopp av 11,000 kronor till lantbruksstyrelsens förfogande för gäldande av ifrågavarande arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar.

Livsmedelskommissionen har tillstyrkt linnämndens framställning.

Genom beslut den 4 juli 1941 medgav Kungl. Maj:t linnämnden att i den av nämnden föreslagna omfattningen under senare halvåret 1941 anlita förenämnda biträden. Tillika anbefalldes Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att till ifrågavarande biträden utbetala dem tillkommande arvoden samt resekostnads- och traktamentsersättningar från förevarande anslag.

*Departements-
chefen.*

Såsom av det anförda framgår, har ett belopp av 11,000 kronor — utöver det för ifrågavarande ändamål anvisade anslaget å 12,000 kronor — på grund av en tidigare icke beräknad utveckling av linnämndens verksamhet blivit erforderligt till gäldande under budgetåret 1941/42 av arvoden m. m. åt en teknisk konsulent och ett tekniskt biträde. Det av nämnden beräknade arvodet till den tekniske konsulenten överstiger vad som skulle utgå enligt eljest tillämpade arvodesgrunder. Med hänsyn till de föreliggande särskilda omständigheterna anser jag mig dock nu böra godtaga arvodesbestämningen såsom en tillfällig anordning till budgetårets slut. Ett belopp av 11,000 kronor torde sålunda böra äskas å tilläggsstat I till riksstaten för löpande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Befordrande av inhemsk linodling* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av kronor 11,000.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

P. Gullstrand.

Bilaga 3.

Utgifter för statens kapitalfonder.

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 december
1941.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 och anför därvid följande.

Vid anmälan av propositionen nr 305 till årets riksdag angående utgifter å tilläggsstat I utgick jag ifrån att medel för avskrivningsändamål skulle äskas senare under riksdagen, när investeringsbehovet kunde fullständigare överblickas. De i nämnda proposition framlagda förslagen till kapitalinvesteringar uppgingo sammanlagt till 30.4 miljoner kronor. Senare avlåtna propositioner innefatta förslag om ytterligare kapitalinvesteringar å tillhopa 31.2 miljoner kronor. De sammanlagda anslagsäskandena under kapitalbudgeten å tilläggsstat I uppgå sålunda till 61.6 miljoner kronor. Behovet av omedelbara avskrivningar för dessa investeringar, som främst avse försvarsväsendets fastighetsfond och affärsverksfonderna, torde kunna uppskattas till 15.7 miljoner kronor.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning erfordras.

S t a t e n s a f f ä r s v e r k s f o n d e r. Ett anslag till kompletteringsarbeten å det permanenta telefonnätet av 251,300 kronor, vilket avser att täcka de av militära behov betingade kostnaderna för ifrågavarande arbeten, torde i sin helhet böra avskrivas.

Ett anslag till transportabla överdragsstationer m. m. å 438,000 kronor, vilket telegrafstyrelsen ansett icke böra belasta verkets rörelse, avser anläggningar för såväl militära som civila behov. För motsvarande ändamål har ett belopp å 60,000 kronor under budgetåret 1939/40 enligt riksdagens medgivan-

de bestritts av förnyelsefondsmedel och icke ansetts böra bli föremål för omedelbar avskrivning. Det för innevarande budgetår äskade anslaget bör åtminstone till en del avskrivas omedelbart. Med hänsyn till svårigheterna att göra en rationell avgränsning mellan den militära och civila nyttan av anläggningarna synes avskrivningsanslaget lämpligen kunna beräknas till 50 procent av investeringen, eller 219,000 kronor.

Å anslagen till luftskyddsanordningar m. m. vid telegrafverket och till telefonanläggningar m. m. vid statens järnvägar, av vilka det förra i sin helhet och det senare till större delen avser fasta anläggningar, synes icke nu böra göras några avskrivningar. Frågan huruvida de kostnader för splitter- och brandskydd, som inräknats under det sistnämnda anslaget, böra avskrivas torde få upptagas till prövning i samband med förutsatt ytterligare medelsanvisning för ändamålet å riksstaten för nästa budgetår.

Det till försvarsberedskap vid statens järnvägar anvisade anslaget å 600,000 kronor bör i likhet med tidigare beviljade medel för samma ändamål avskrivas i sin helhet. Anslaget till tankvagnar å 1,250,000 kronor avser att bestrida kostnader dels för anskaffning av cisterner med 900,000 kronor, dels för förstärkningsarbeten m. m. på godsvagnar, å vilka cisternerna vid behov skola anbringas, med 350,000 kronor. Medelsanvisningen är en av hänsyn till bränsleförsörjningen motiverad, ren beredskapsåtgärd, vilken av järnvägsstyrelsen förutsatts icke skola belasta affärsverkets rörelse. Då förstärkningsarbetena emellertid torde vara av värde även för godsvagnarnas användning för andra ändamål, synes avskrivningen kunna begränsas till kostnaderna för cisternernas anskaffande.

F ö r s v a r s v ä s e n d e t s f a s t i g h e t s f o n d. På sätt skett beträffande motsvarande anslag å riksstaten för innevarande budgetår böra medel till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å försvarsväsendets fastighetsfond äskas i form av tre kollektivanslag, ett för varje delfond, beräknade med tillämpning av de av riksdagen tidigare godkända grunderna för avskrivning av anläggningar å fonden. I enlighet härmed har avskrivningsbehovet beräknats för arméförvaltningens delfond till 6,820,400 kronor, för marinförvaltningens delfond till 3,029,200 kronor och för flygförvaltningens delfond till 3,628,600 kronor. Beträffande den närmare beräkningen av dessa belopp i anlutning till de olika investeringsanslagen å fonden må hänvisas till en uppställning, som torde få tillställas vederbörande riksdagsutskott.

S t a t e n s u t l å n i n g s f o n d. Ett anslag å 1,500,000 kronor till hemslöjdslånefonden torde i likhet med tidigare investeringar i fonden böra avskrivas med 20 procent.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens affärsverksfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Telegrafverket:

<i>Kompletteringsarbeten å det permanenta telefonnätet</i>	kronor	251,300
<i>Transportabla överdragsstationer m. m.</i> »		219,000

Statens järnvägar:

<i>Försvarsberedskap vid statens järnvägar</i>	»	600,000
<i>Tankvagnar</i>	»	900,000;

dels till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i försvarsväsendets fastighetsfond å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Försvarsdepartementet:

<i>Arméförvaltningens delfond</i>	kronor	6,820,400
<i>Marinförvaltningens delfond</i>	»	3,029,200
<i>Flygförvaltningens delfond</i>	»	3,628,600;

dels ock till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i statens utlåningsfonder å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisa följande reservationsanslag, nämligen

Jordbruksdepartementet:

<i>Hemslöjdslånefonden</i>	kronor	300,000.
----------------------------------	--------	----------

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

V. Schwartz.

*Bihang.***Förteckning**

över av Kungl. Maj:t under riksdagens höstsession äskade och, i förekommande fall, av riksdagen anvisade anslag å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1941/42 utöver de i prop. nr 305 upptagna anslagen.

Driftbudgeten.**A. Egentliga statsutgifter.***IV. Försvarsdepartementet.*

	Kronor
	Intendenturmateriel m. m.:
C: 26 a	Barackbyggnader m. m., <i>reservationsanslag</i> 2,270,000
	Tygmateriel m. m.:
C: 40	Anskaffning av tygmateriel, <i>reservationsanslag</i> 68,000,000
C: 40 a	Eldsläckningsmateriel, <i>reservationsanslag</i> 525,000
	Flytande materiel, artillerimateriel m. m.:
C: 74 c	Ersättningsbyggnad av jagare, <i>reservationsanslag</i> 16,000,000
C: 79	Anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i> 1,455,000
C: 79 a	Ytterligare medel till anskaffning av artilleri- och annan teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i> 1,000,000
C: 80 a	Vissa konstruktionsarbeten, <i>reservationsanslag</i> 250,000
C: 82	Vissa arbeten vid Karlskrona örlogsvarv m. m., <i>reservationsanslag</i> 39,000
C: 83 a	Eldsläckningsmateriel, <i>reservationsanslag</i> 445,000
C: 84 a	Anordnande av tjänstebostäder vid Gotlands kustartillerikårs förläggning i Fårösund 50,000
	Flygmateriel m. m.:
C: 113	Eldsläckningsmateriel, <i>reservationsanslag</i> 100,000
C: 113 c	Snöröjningsmateriel, <i>reservationsanslag</i> 1,100,000
C: 113 d	Fatförråd vid vissa flygvapnets etablissemang m. m., <i>reservationsanslag</i> 52,000
	Ammunitions-, verkstads- och rullföringsnämnderna:
D: 29	Central hålkortsanläggning, <i>reservationsanslag</i> 81,500
	91,367,500

V. Socialdepartementet.

	Fattigvård och barnavård:
B: 81	Ekonomibyggnader vid Sundbo yrkeshem, <i>reservationsanslag</i> 90,000
	Civilt luftskydd:
F: 7 a	Övertagande av egendom i annan ordning än genom rekvisition, <i>förslagsanslag</i> 300,000

		Kronor	
F:	17	Förberedande åtgärder för samordnande av hemortsförsvaret, <i>förslagsanslag</i>	250,000
G:	6 a	Beredande av sjukhusvård i Sverige åt krigsinvalider från Finland m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,000,000
		<u>1,640,000</u>	

VI. Kommunikationsdepartementet.

E:	9 a	Bidrag till upprättande av brandkårer, <i>reservationsanslag</i>	100,000
----	-----	--	---------

VII. Finansdepartementet.

		Riksräkenskapsverket:	
B:	14 a	Förstärkning av riksräkenskapsverkets administration m. m.	73,000
C:	17 a	Särskilda taxeringsundersökningar, <i>reservationsanslag</i> ..	300,000
		<u>373,000</u>	

IX. Jordbruksdepartementet.

		Befrämjande av fröodlingen m. m.:	
G:	11	Befordrande av inhemsk linodling	11,000
G:	11 a	Bidrag till lin- eller hampperedningsanläggningar, <i>reservationsanslag</i>	500,000
I:	12 a	Avsättning till fonden för låneunderstöd åt vissa fiskare, <i>reservationsanslag</i>	300,000
		Skogsvård m. m.:	
J:	14 a	Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo, <i>reservationsanslag</i>	2,800,000
J:	20 a	Bidrag till uppförande av brandtorn m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,110,000
		<u>4,721,000</u>	

X. Handelsdepartementet.

C:	20	Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri, <i>reservationsanslag</i>	15,000
C:	20 a	Lånenämnderna för hantverks- och småindustrikredit, <i>förslagsanslag</i>	10,000
F:	9 b	Försöksverksamhet för oljeutvinning, <i>reservationsanslag</i>	1,200,000
		<u>1,225,000</u>	

Säger för egentliga statsutgifter 99,426,500

B. Utgifter för statens kapitalfonder.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar.

A. Statens affärsverksfonder.

		Kronor	
K o m m u n i k a t i o n s d e p a r t e m e n t e t :			
a		Kompletteringsarbeten å det permanenta telefonnätet (I: B: 4), <i>reservationsanslag</i>	251,300
b		Transportabla överdragsstationer m. m. (I: B: 5), <i>reservationsanslag</i>	219,000

		Kronor
1	Försvarsberedskap vid statens järnvägar (I: C: 11), <i>reservationsanslag</i>	600,000
3	Tankvagnar (I: C: 16 a), <i>reservationsanslag</i>	900,000
		1,970,300

D. Försvarsväsendets fastighetsfond.

Försvarsdepartementet:

1	Arméförvaltningens delfond (IV: 3 a—21 b), <i>reservationsanslag</i>	6,820,400
2	Marinförvaltningens delfond (IV: 22—38 a), <i>reservationsanslag</i>	3,029,200
3	Flygförvaltningens delfond (IV: 41 a—52 a), <i>reservationsanslag</i>	3,628,600
		13,478,200

E. Statens utlåningsfonder.

Jordbruksdepartementet:

14	Hemslöjdslånefonden (V: 15 a), <i>reservationsanslag</i>	300,000
	Säger för utgifter för statens kapitalfonder	15,748,500
	Summa för driftbudgeten	115,175,000

Kapitalbudgeten.**Kapitalinvestering.**

IV. Försvarsväsendets fastighetsfond.

		Kronor
Arméförvaltningens delfond:		
5 b	Garagebyggnader för stridsvagnar, <i>reservationsanslag</i>	2,605,000
7 a	Anordnande av vissa lokaler för värnpliktsredovisningen vid armén, <i>reservationsanslag</i>	1,250,000
12 b	Barackbyggnader m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,578,000
15 a	Brandskyddsanordningar vid armén, <i>reservationsanslag</i> ...	75,000
21 b	Förvärv av betesmark för Herrevadsklosters remontdepå, <i>reservationsanslag</i>	104,000
		5,612,000
Marinförvaltningens delfond:		
22	Brännoljecisterner för flottan, <i>reservationsanslag</i>	2,195,000
22 a	Utbyggnad av ångpanneanläggningen vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle, <i>reservationsanslag</i>	650,000
22 b	Nybyggnader för sjökrigsskolan, <i>reservationsanslag</i>	2,000,000
25	Modernisering av Stockholms örlogsvarv, <i>reservationsanslag</i>	80,000
25 a	Ytterligare medel till modernisering av Stockholms örlogsvarv, <i>reservationsanslag</i>	1,305,000
25 b	Centralt torpedförråd, <i>reservationsanslag</i>	560,000
28 a	Anordnande av vissa lokaler för värnpliktsredovisningen vid marinen, <i>reservationsanslag</i>	27,500
37 a	Brandskyddsanordningar vid marinen, <i>reservationsanslag</i>	280,000
		7,097,500

	Kronor	
Flygförvaltningens delfond:		
41 a	Markförvärv för flygfält m. m., <i>reservationsanslag</i>	3,130,000
41 b	Anordnande av vissa lokaler för värnpliktsredovisningen vid flygvapnet, <i>reservationsanslag</i>	223,000
42	Installationsarbeten i vissa flygvapnets byggnader, <i>reservationsanslag</i>	332,000
42 b	Bombsäker kommandocentral vid Göta flygflottilj, <i>reservationsanslag</i>	32,000
45 b	Ammunitionsförrådsbyggnader, <i>reservationsanslag</i>	540,000
49 b	Brandskyddsanordningar vid flygvapnet, <i>reservationsanslag</i>	1,368,000
52 a	Fritidsbyggnad vid Skaraborgs flygflottilj, <i>reservationsanslag</i>	365,000
		<u>5,990,000</u>
		18,699,500

V. Statens utlåningsfonder.

Jordbruksdepartementet:		
15 a	Hemslöjdslånefonden, <i>reservationsanslag</i>	1,500,000
16	Skogsväglånefonden, <i>reservationsanslag</i>	300,000
Handelsdepartementet:		
18	Fonden för hantverks- och småindustrikredit, <i>reservationsanslag</i>	2,000,000
		<u>3,800,000</u>

VI a. Fonden för statens aktier.

Handelsdepartementet:		
1	Aktieteckning i Norrbottens Järnverk Aktiebolag, <i>reservationsanslag</i>	7,000,000

VII. Fonden för förlag till statsverket.

Försvarsdepartementet:		
a	Anordnande av bostäder för personal vid flottans skifferoljeverk å Kinnekulle, <i>reservationsanslag</i>	370,000
1 a	Anordnande av bostäder för personal vid Skaraborgs och Västgöta flygflottiljer, <i>reservationsanslag</i>	1,300,000
		<u>1,670,000</u>
	Summa för kapitalbudgeten	31,169,500